

[Formanden.]

at lette adgangen til universiteterne, bl. a. ved at fritage de studerende for undervisningsafgift?"

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Petra Petersen): På den kommunistiske gruppes vegne har jeg herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om børnetilskud og moderskabsydelse.

Den kommunistiske gruppe finder, at dette forslag er meget påkrævet af hensyn til de store økonomiske byrder, der følger med en barnefødsel og barnets opvækst. Denne opfattelse er ikke ny for os, hvorfor vi også tidligere har fremsat forslag af lignende art som dette. I folketingssamlingerne 1952-53 og 1953-54 fremsatte vi således forslag til lov om børnetilskud enslydende med det forslag, vi i dag fremsætter. Forslaget går ud på, at der til børn under 18 år, hvis forsørgeres skattepligtige indkomst ikke overstiger de i henhold til lov om folkeforsikring fastsatte grænser for retten til medlemskab i statsanerkendte sygekasser, udbetales et årligt børnetilskud på 300 kr.

Ligeledes har vi gentagne gange fremsat forslag til lov om moderskabsydelse, idet vi i alt 8 gange har fremsat det af befolkningskommissionen udarbejdede forslag. Befolkningskommissionens forslag fremsatte vi første gang i rigsdagssamlingen 1946-47, og sidst i samlingen 1954-55.

Det forslag til moderskabsydelse, vi i dag fremsætter, er ganske enkelt, idet vi foreslår en moderskabsydelse på 300 kr. pr. barn. Også her foreslår vi sygekassegrænsen som afgørende for retten til at opnå moderskabsydelse.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne anbefale lovforslaget til det høje tings velvilige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om skolelæger.

Valgt blev: *Alfred Kristensen, Conradsen, Andreas Hansen, Lysholt Hansen, Kai Jensen, Aage Knudsen, Viola Nørlov, Sofie Pedersen, Ladefoged, Jens Chr. Christensen, N. Chr. Christensen, Krogh, Ellen Poulsen, Clausen (Olufskjær), Hanne Budtz, Poul Claussen og Else Zeuthen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om folkebiblioteker.

Valgt blev: *Lysholt Hansen, Kaj Andresen, Conradsen, Hougaard, Kolbjørn, M. Larsen, Lars M. Olsen, Orla Pedersen, Østergaard, Henry Hansen, Krogh, Ladefoged, Ellen Poulsen, Gertie Wandel, Hvidberg, Weikop og Helge Larsen.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2219, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 189).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages også den under næste punkt på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om et særligt brændselstillæg til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. [af Ragnhild Andersen m. fl.]

(Første behandling findes i tidenden sp. 2219, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 189).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Hjortnæs): Udvalget har holdt 3 møder og haft samråd med social-

[Hjortnæs.]

ministeren. Et flertal, socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget, indstiller det af socialministeren fremsatte lovforslag til vedtagelse uændret. Et mindretal, venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget, kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse og vil motivere sin stilling.

Det forekommer mærkeligt, at de to partier ikke vil være med til at gennemføre dette lovforslag, også på baggrund af, at der ved vedtagelsen af lovforslaget om folkepension var enighed om, at der fra 1. oktober i år skal ydes et ret væsentligt tillæg, nemlig henholdsvis 400 kr., 500 kr. og 600 kr. i de forskellige kommunegrupper. Ét er i hvert fald givet: at brændselspriserne er steget ret væsentligt, og hvis man lader være at vedtage det foreliggende lovforslag, vil de ældre medborgere få en reel nedsettelse af deres rente i dette finansår. Det finder jeg ikke rimeligt, og jeg vil derfor på min gruppes vegne anbefale at vedtage forslaget til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

Jeg kan på hele udvalgets vegne anbefale, at man stemmer imod forslag til lov om et særligt brændselstillæg til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. af Ragnhild Andersen m. fl.

Søren Andersen: Det er under udvalgsbehandlingen blevet godtgjort, at den ekstraordinære brændselshjælp, som det af socialministeren fremsatte lovforslag tager sigte på, kun har ét fortilfælde, nemlig den hjælp, der blev vedtaget under den meget strenge vinter i fjor. En ekstraordinær hjælp kræver en ekstraordinær situation, men denne foreligger ikke i år, da vi har haft den måske noget nær mildeste vinter, vi kan huske. Den milde vinter kan mere end opveje stigningen i brændselspriserne. Overalt i landet meldes der om betydelig mindre brændselssalg end sidste år og om, hvordan brændselslagrene stiger uge for uge, hvorfor også gasværkerne sætter prisen på gasværkskoks ned.

Nej, de ekstraordinære forhold er landets dårlige økonomiske stilling, de vigende priser på eksportvarerne, store skatter, som mange arbejdere, bønder og småhånd-

værkere med ansvar for hjem og familie døjer med at betale.

Mit parti er ikke i stand til at kunne anbefale socialministerens lovforslag om en ekstraordinær brændselshjælp, og vi kan heller ikke anbefale det kommunistiske lovforslag om et særligt brændselstillæg. Vi må tværtimod anbefale, at man stemmer imod de to lovforslag.

Gertie Wandel: Ved førstebehandlingen af dette forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. udtalte jeg, at mit parti, inden vi gik med til at afholde denne udgift på 13,5 mill. kr. af statskassen, gerne ville drøfte sagen i et udvalg. Der fremkom under udvalgsbehandlingen ingen oplysninger, som kunne begrunde, at den højtærede socialminister havde fremsat forslag om denne ekstraordinære ydelse, der kun én gang før har været bevilget, nemlig i fjor i den koldeste februar måned, vi har haft i mange år.

Da mit parti gik med til at gennemføre folkepensionen med dens store nye udgifter, var det, fordi vi ønskede at stille de gamle og invaliderne bedre end før i tiden. Det er alle bekendt, at det ikke har været muligt at skaffe de besparelser på statens regnskab, der var venstres og de konservatives forudsætning for at tilslutte sig folkepensionslovforslaget. Mit parti kan derfor ikke i den mildeste vinter, vi har haft i mange år, gå med til at lægge denne ekstra byrde på 13,5 mill. kr. på skatteyderne, endda i et år, da vi ud over al prisregulering gennem folkepensionsloven har vedtaget en forhøjelse på henholdsvis 400, 500 og 600 kr. af folkepensionen inden for de forskellige kommunegrupper. Mit parti vil som følge heraf stemme imod lovforslaget.

Det kommunistiske lovforslag kan mit parti heller ikke stemme for.

Johs. Christiansen: Det gør mig oprigtigt ondt, at dette lovforslag ikke kan vedtages i samme gode enighed som den, der prægede vedtagelsen af loven om folkepension. Efter den almindelige opfattelse her i landet var folkepensionslovens gennemførelse ikke alene udtryk for, at man erkendte nødvendigheden af en principielt bedre orden end den hidtil gældende;

[Johs. Christiansen.]

vedtagelsen udtrykte tillige en erkendelse af, at invaliderne og de gamle har et rimeligt krav på en generel forbedring af deres levevilkår.

For mig og det parti, jeg taler for, må dette sidste være det afgørende i vor bedømmelse af det foreliggende, af socialministeren fremsatte lovforslag og ikke spørgsmålet om, hvorvidt vinteren i år har været mildere eller ikke mildere sammenlignet med den i fjor. Den milde vinter, som venstres og de konservatives ærede ordførere i så henseende skyder sig ind under, er ikke og kan ikke være fyldstgørende som begrundelse for at gå imod lovforslaget; andre motiver må have været udslaggivende for de to partiers stillingtagen.

At partierne under udvalgsforhandlingerne om folkepensionsforslaget ikke gav tilslutning til en særlig brændselshjælp i år, er en kendsgerning, men det er også en kendsgerning, at socialministeren ved samme lejlighed præciserede, at han ville træffe sådanne foranstaltninger, at rentemodtagerne ikke stilledes ringere end forrige år.

Denne tilkendegivelse fra ministerens side havde sin ganske naturlige baggrund i den omstændighed, at de nye forhøjede satser som bekendt ikke træder i kraft med virkning før 1. oktober, og at rentemodtagerne derfor ville blive ringere stillet end i fjor, hvis man ikke gav et særligt tillæg også i dette finansår.

Jeg må gøre opmærksom på, at det ikke var mit partis opfindelse, at udbetalingen efter de forhøjede satser skulle vente til 1. oktober; den opfindelse må venstre og de konservative tage ansvaret eller æren for, ligesom man nu finder det rimeligt. Såvel regeringspartiet som det radikale venstre ønskede, at de højere satser skulle gennemføres fra det kommende finansårs begyndelse, men en af betingelserne fra venstres og de konservatives side var, at det blev udsat til 1. oktober.

Tager man så desuden i betragtning, at invaliderne og de gamle nu har måttet bære et halvt års prisstigninger, idet rentens regulering efter pristallet først mærkes efter 1. april, kan det radikale venstre ikke se rettere, end at lovforslagets beskudne håndsrækning til rentemodtagerne

i en for dem vanskelig overgangsperiode er fuldt begrundet.

Med disse ord anbefaler jeg socialministerens lovforslag til vedtagelse.

Ragnhild Andersen: På den kommunistiske gruppes vegne beklager jeg, at udvalgsbehandlingen af lovforslagene om brændselshjælp til vore gamle har taget så lang tid, at det kan blive vanskeligt at få hjælpen udbetalt sammen med renten for marts måned, hvilket i høj grad var ønskeligt.

Det virker både overraskende og beskæmmende, forekommer det mig, at to af folketingets store politiske partier, venstre og det konservative folkeparti, pure nægter at være med til at give vore gamle, invaliderne og de enlige mødre med børn den mindste håndsrækning til hjælp til brændselsindkøb i denne vinter, uden nogen — som det fremgår af udvalgsbetænkningen og af talerne i dag — holdbar motivering for afvisningen af den lille brændselshjælp, som regeringen og det radikale parti går ind for.

Når der tales om den usædvanlig milde vinter, vi har, må det dog siges, at foreløbig er vi endnu ikke nået til den 1. marts, og i øjeblikket oplever vi temperaturer under og på frysepunktet. Skal man kunne holde varmen i disse dage, klares det ikke med glæden over, at vejret var mildt for 14 dage siden; der må bestandig fyres i kakkelovnen, især hvor ældre mennesker, syge mennesker og familier med børn lever. Skal der brændsel i ovnen, skal der penge til at købe det for; har man ikke penge, må man fryse, og der kan ikke være nogen tvivl om, at der er mange familier, som fryser i denne vinter. De gør det, fordi de ikke har penge til at købe brændsel for, ikke mindst fordi brændselspriserne er højere, end de var i fjor.

Den højtærede socialminister har oplyst — hvad vi alle kan konstatere — at brændselspriserne, sammenlignet med priserne i januar i fjor, er steget med 1 kr. 15 øre pr. hl; sidste år steg prisen i januar fra 12 kr. 70 øre til 13 kr. 20 øre pr. hl, men i år er den oppe på 14 kr. 20 øre. Og det er ikke alene brændselsprisen, der er steget; for få dage siden steg også priserne på brød, såvel på rugbrød som på fransk-

[Ragnhild Andersen.]

brød og på andre brødsorter, ligesom andre livsforbrødsorter også er steget i pris. Det kommer derfor overraskende for mig i hvert fald, at to partier afslår den mindste smule brændselshjælp til de dårligst stillede.

Af mit partis lovforslag, som jo også er til behandling, fremgår det, at vi har ment, at rentemodtagerne har behov for 7 hl koks ekstra. At dette forslag ikke har fundet tilslutning hos de to partier, der blankt afviser enhver form for ekstrahjælp, kan jo ikke overraske, men jeg beklager meget, at hverken socialdemokratiet eller de radikale, som i princippet er enige med mit parti, vil gå med til at give de 7 hl koks, som vi foreslår. Jeg beklager, at de er blevet stående ved de 45 kr., en hjælp, der svarer til godt 3 hl koks eller knap halvdelen af, hvad vort forslag ville betyde. Ikke alene er 7 hl koks jo mere end godt 3 hl, men sagen er tillige den, at ingen familie her i landet — så kan man tale om mild vinter, så meget man vil — kan komme en fyringssæson igennem uden et forbrug på i hvert fald 25 hl koks, og da slet ikke når det drejer sig om ældre mennesker. Jeg gad se det medlem af folketinget, der her fra talerstolen tør bestride dette; snarere vil jeg tro, at der er tale om et mindstebehov på 30 hl koks til en fyringssæson; for deres vedkommende, der bor i utætte og dårlige lejligheder, hvad desværre mange familier gør, er billedet jo endnu værre, fordi brændselsbehovet dér er større. Som det er almindelig bekendt, og som det i særdeleshed er de to partier venstre og konservative bekendt, har rentemodtagerne i denne vinter kun fået 18 hl koks til dækning af deres brændselsbehov.

Jeg er som sagt ked af, at socialdemokratiet og det radikale venstre, der jo principielt går ind for brændselshjælpen, ikke har villet strække sig længere end til de 45 kr. Når man har det som de enlige i landkommunerne, der kun oppebærer 165 kr. i månedlig aldersrente — jeg gentager beløbet, for det skal stadig holdes i erindring,

kan jeg forstå, at aldersrenten i landkommunerne i dag kun er 165 kr. om måneden og i København på højeste sats 208 kr. om måneden — og ud af dette beløb skal afholde de løbende udgifter til husleje, mad o. s. v., kan enhver forstå, at det ikke er muligt at tage 14 kr. 20 øre fra til én hl koks, for ikke at tale om de flere hektoliter, som det er nødvendigt for vore ældre at sikre sig ud over de 18 hl. Dertil kommer, at i vort klima, der er så solfattigt om vinteren, har mange mennesker — ja, faktisk de fleste, ikke alene børnene, men også de ældre — i vintertiden behov for mange vitaminer og særlig god kost; men på grund af de høje brændselspriser bliver kosten i disse hjem uhyre fattig på vitaminer og sunde næringsmidler.

Jeg håber derfor, til trods for at de to partier, som går ind for brændselshjælpen, er blevet stående ved de 45 kr., at der alligevel her blandt tingets medlemmer vil være flere end kommunisterne, som vil stemme for hjælpen på de 7 hl koks, for hvilken der er både saglig og holdbar motivering. For hvis de to partier, socialdemokratiet og det radikale venstre, som principielt er enige med os, vil stemme for vort forslag, er der jo i det høje ting et sikkert parlamentarisk flertal for at kunne give rentemodtagerne ikke 45 kr. til godt 3 hl koks, men sikkerhed for indkøb af 7 hl koks. Jeg anbefaler derfor så indtrængende, som det er mig muligt, det høje tings medlemmer at stemme for vort forslag om 7 hl koks. Skulle det vise sig, at dette forslag bliver forkastet, er det klart, at mit parti vil stemme sammen med tingets flertal for under alle omstændigheder at sikre rentemodtagerne og de enlige mødre den beskødne hjælp på 45 kr.

Jeg forstår imidlertid ikke de to partier, som blankt afviser enhver hjælp til vore gamle. Denne afvisning kan ikke begrundes og er da heller ikke her i dag blevet begrundet med nogen saglig motivering. Afvisningen kan heller ikke klares med en henvisning til, at staten skal være sparsommelig med brug af offentlige midler. For selv

[Ragnhild Andersen.]

om også mit parti er tilhænger af sparsommelighed med offentlige midler, er der efter vor mening forskellige måder at spare på. Det kan aldrig være rigtigt at spare sådan, at det går ud over en nations sundhed, og det er det, man gør i denne tid, hvor man afviser brændselhjælpen til rentemodtagerne, som de to partier gør, idet de pure afviser brændselhjælp til de arbejdsløse og forsøger at sætte bremse herfor. Det er nationens sundhed, det går ud over, og de to partier får herved ansvaret for, at vort land, som tidligere havde en forholdsvis høj social standard i sammenligning med andre lande, drives tilbage til madspændens dage — om jeg må sige det sådan — en periode, der efter min mening skulle være forbi i vort land.

Det ærede medlem fru Gertie Wandel, ordføreren for det konservative folkeparti, sagde, at hun kunne ikke gå med til denne brændselhjælp på 45 kr., fordi der i udvalget ikke var kommet oplysninger frem, som havde overbevist hende og hendes parti om nødvendigheden af at give denne hjælp. Når det ærede medlem ikke har fået disse oplysninger i udvalget, skal jeg gøre et lille forsøg på at fremkomme med visse oplysninger, som måske kan ændre det ærede medlems og hendes partis holdning.

Den 11. februar i år læste jeg en beretning fra De samvirkende Menighedsplejer i København, som gør et stort arbejde for at hjælpe nødstedte og nødlidende syge og gamle i hovedstaden. Søster Gerda fortæller om sit arbejde mellem syge og gamle i et distrikt ude på Amager, hvor de syge og gamle og enlige mødre er i nød, og om, hvordan Menighedsplejen må gå rundt med madspanden i de værste vintermåneder og uddele ikke mindre end 450 000 portioner varm mad for at sikre, at disse familier får varm mad. Søster Gerda oplyser, at i dette distrikt på Amager er der masser af små lejligheder og gamle huse, hvor man ikke skal lede længe for at finde lidet misundelsesværdige skæbner, som vinterbespisningen betyder både økonomisk aflastning og opmuntring for. Hun opfordrer derfor til at give flere penge til fadderskabsindsamlingen og oplyser, at hver sygeplejerske som regel får tildelt 20 portioner at

disponere over, men at det er ikke så lid af et hovedbrud at få dem til at slå til.

Søster Gerda oplyser videre — hvis jeg må have lov til at citere —:

„Undertiden må man gribe til den udvej at dele bespisningsperioden, for at alle de trængende, man har inden for sit distrikt, kan få rimelig lod og del af det store gode, som den varme mad er for disse mennesker.“

Og hun siger videre:

„Det er ikke let for enlige gamle at få aldersrenten til at strække til, når de bor i en dårlig lejlighed, hvor opvarmningen kræver meget af det dyre brændsel. Helt galt bliver det, når svagelighed kommer til. Gigten kan blive så fæl at de ikke evner at hente brændsel selv og på gaden efter varer kan de aldrig komme. Hver en smule, de skal have gjort, koster penge. Et par kroner om ugen til en stor skoledreng eller -pige for at bære brændsel op og et enkelt bysærinde i ny og næ letter straks den slunkne portemonnæ for en tikrone seddel om måneden. Der kan kun skæres ned på ét område, og det er kosten. Den svinder i vintermånederne ind til en stereotyp menu bestående af grød, kartofler, tynd te eller kaffe, og det er hverken sundt eller særlig opmuntrende i en øvrigt temmelig ensformig tilværelse.“

Yderligere oplyser søster Gerda om invalidernes vanskeligheder følgende:

„Selv om ældre mennesker tit har små fornødenheder, og trange kår har gjort det nødvendigt at resignere, så kan hverken sparsommelighed eller nøjsomhed hjælpe dem over de perioder, da sygdom eller andet uheld sætter ind. Jeg har en ægtepar i tresserne, hvor konen oppebærer invaliderente — hun er så immobil at hun aldrig kommer på gaden. I foråre brækkede manden hoften, måtte ophold sig længe på hospitalet og er nu raskmeldt, men det er ikke let for en mand som har passeret de tres, at få arbejde. Der er smalhans til huse, og her er bespisningen næsten en forudsætning for at komme gennem vinteren.“

Søster Gerda fortæller også om en enlig moder med 4 små piger:

„Samme trange kår deler en enlig

[Ragnhild Andersen.]

moder med 4 små piger under 5 år. I lejligheden, hvor kakkellovnen kræver det meste af socialhjælpen for at holde fugten fra væg og gulv, og hvor de to små stuers vinduer vender ud til hver sin baggård, er det dagens lyspunkt, når den tætpakkede madspand bringes hjem. Varm mad og nok af den, det er ting, der forekommer de fleste af os en selvfølge, men for denne mor og hendes små piger er det ligefrem en fest.“

Man kan så spørge, hvor jeg har læst denne rystende beretning, og jeg skal gerne oplyse tingets medlemmer om, at den har jeg læst i Berlingske Tidende den 11. februar i dette forår. For få uger siden kunne Berlingske Tidende bringe en sådan rystende beretning om de lidelser, som vore gamle, vore syge, de invaliderede og de enlige mødre må udholde, fordi de ikke har penge til indkøb af brændsel, og om, hvordan de glæder sig over madspanden, der kommer ind ad døren fra Menighedsplejen.

Her i tinget står man imidlertid ansigt til ansigt med to partier, som nægter at give rentemodtagerne og de enlige mødre bare 45 kr. til hjælp til indkøb af brændsel. Det er vel ikke så mærkeligt, at man er rystet over en sådan afvisning. Det er jeg, det er sikkert mange flere med mig ud over det ganske land, og jeg tror, at de vil blive forbavset over at høre, at partiet venstre ikke vil medvirke til at yde 45 kr. i brændselshjælp. Hvor ofte har jeg ikke hørt det ærede medlem hr. Søren Andersen fra denne talerstol tale om det urimelige i, at de ældre ude i landkommunerne ikke fik så meget i aldersrente, som de ældre får i byerne. Dette forhold er der stadig ikke ændret noget ved. Ikke desto mindre, skønt landkommunernes aldersrentemodtagere kun har 165 kr. i månedlig rente, afviser det ærede medlem og hans parti pure enhver håndsrækning til disse dårligt stillede mennesker ude i landkommunerne. Forstå det, hvem der kan!

Jeg mindes også, at partiet venstres førstemand, det ærede medlem hr. Erik Eriksen, ved sidste valg talte indtrængende til borgerne om at sikre, at disse urimelige zonegrænser blev ændret. Hvorfor? Fordi

fattigdommen var stor blandt de ældre samfundsborgere ude i landkommunerne, og det er den stadig væk. Hertil kunne føjes, at er brændselsbehovet stort blandt de ældre i byerne, er det sandelig ikke mindre på landet, hvor det i mange tilfælde er et hus, de ældre skal varme op.

Dette har desværre ikke gjort indtryk på de ærede medlemmer hr. Søren Andersen og hr. Erik Eriksen eller partiet venstre i det hele taget.

Når det ærede medlem hr. Søren Andersen siger, at man i år kan konstatere et mindre brændselssalg ude omkring i kommunerne, og at brændslet hober sig op, burde man spørge sig selv: hvorfor er brændselsskøbet mindre ude i kommunerne? Det kan nemlig ikke alene forklares ved, at det er noget mildere i vinter, end det var sidste vinter, men det skyldes også, at brændselspriserne er højere, og at vi har haft og har over 100 000 arbejdsløse, som ikke har råd til at købe brændsel. På samme måde forholder det sig med de ældre; hvis de ikke får den foreslåede lille brændselshjælp, som de to partier anbefaler, vil de være endnu ringere stillet, end de var sidste vinter.

At henvise til folkepensionens velsignelser er upassende tale i denne forbindelse, vil jeg vove at påstå, idet dens økonomiske virkninger jo ikke træder i kraft før 1. oktober. De to partier, som principielt afviser brændselshjælpen, burde i hvert tilfælde ikke under nogen omstændigheder tale om folkepensionens velsignelser, al den stund det er dem, der har forhindret, at folkepensionen træder i kraft den 1. april, hvilket to partier gik ind for, ligesom også mit parti gik ind for det. De har forringet folkepensionsloven bl. a. på dette afgørende område, og nu vil de ikke engang være med til den allermindste smule ekstrahjælp til rentemodtagerne.

Jeg finder, at folketinget bør afvise de to partiers standpunkt; jeg ville finde det rimeligt, at man gav rentemodtagerne de 7 hl koks, og jeg opfordrer tingets medlemmer til at stemme herfor. Blicher vort lovforslag herom forkastet, hvad det måske bliver, vil jeg opfordre alle tingets medlemmer — især opfordrer jeg venstre og de konserverative til at besinde sig i denne sag — til

[Ragnhild Andersen.]

at stemme for at sikre rentemodtagerne og de enlige mødre den brændselshjælp på 45 kr., som de i høj grad har behov for.

Søren Olesen: Ved første behandling gav jeg tilslutning til socialministerens lovforslag, og det agter jeg og mit parti at stå ved. Man har fra alle sider været enig om, at der tiltrænges en forbedring af aldersrenten, og det har givet sig udslag i loven om folkepension. Når nu vi her forhandler om denne ekstra brændselshjælp, kan man naturligvis hævde, at vinteren ikke er så hård, som den var sidste år. Til gengæld er priserne på brændsel højere. Når man har været enig om, at de dårligst stillede blandt de gamle trængte til den forbedring, som man giver dem ved folkepensionsloven, finder jeg ikke, at vi bør lade være med at give dem denne brændselshjælp, som de venter, og som de fik i fjor, selv om man fra anden side anfører grunde for at spare dette beløb. Når man sammenholder venstres og de konservatives stilling til folkepensionens mindstebeløb også til dem, der slet ikke trænger, er det mærkeligt, at man nu taler om, at trangen ikke er så stor i vinter, som den var sidste vinter. Jeg finder, det er et dårligt sted, man har forsøgt at finde besparelser, og jeg synes ikke, der er grund til at fremføre den milde vinter som argument. Hvordan ville det dog se ud med hensyn til lønftaler og mange andre forhold, hvis man hver gang skulle tage i betragtning, om vinteren var lidt strengere eller lidt mildere? Vi kom da ud i helt urimelige forhold. Jeg vil i hvert fald for mit vedkommende og for mit partis vedkommende anbefale, at man yder den hjælp, der her er foreslået af socialministeren.

Socialministeren (Strøm): Jeg takker de ærede medlemmer, der har givet tilslutning til mit lovforslag.

Jeg må erkende, at jeg ikke forstår, at venstre og det konservative folkeparti ikke vil være med til at gennemføre det, der her er tale om. Det ærede medlem hr. Søren Andersen sagde, at ekstraordinær hjælp forudsætter en ekstraordinær situation. Ja, men står vi ikke, ærede medlem, i en ekstraordinær situation? Vi har her i det høje ting så godt som alle sammen været med til

at gennemføre folkepensionen. Det er rigtigt, at for nogle reglers vedkommende træder den i kraft den 1. april, men dér hvor det virkelig betyder en forhøjelse træder den først i kraft den 1. oktober. Det er partiet venstre, det er det konservative folkeparti, det er de øvrige partier på nær retsforbundet gået med til.

Ville det ikke være ekstraordinært, om vi så i dag skulle sige til de gamle og invaliderentemodtagerne, som vi til den 1. oktober vil være med til at give en betydelig forhøjelse: I får ingenting i dag; I får i dag mindre, end I fik sidste år ved samme tid. Jeg synes, det ville være en ekstraordinær situation for det høje folketing at sige det vil vi ikke; vi vil give de gamle mindre end de fik sidste år — når vi dog er enige om, at vi, når vi når lidt længere hen, vil vi give noget mere.

Jeg synes, det er en mærkelig stilling venstre og det konservative folkeparti har taget. Jeg gjorde under de forhandlinger vi førte om folkepensionen, opmærksom på, at jeg ville fremkomme med forslag, der i hvert fald indebar, at de gamle og invaliderne ikke fik mindre, end de havde på daværende tidspunkt. Det var der i og for sig ingen der gjorde bemærkninger til, og jeg har derfor haft god grund til at tro, at alle partier ville medvirke til gennemførelsen af det lille lovforslag, der her er tale om. Jeg forstår, det ikke er tilfældet. Jeg beklager det; men jeg takker de partier, der har givet tilslutning til mit lovforslag.

Søren Andersen: Venstre har været med til at gennemføre folkepensionen, som vi finder er en god og rimelig afløsning af den bestående aldersrente, og vi har erklæret, at de gamle i overgangstiden ikke på nogen måde skulle stilles ringere end hidtil. Det overrasker mig derfor noget, at det ærede medlem hr. Johs. Christiansen påstod, at de blev stillet ringere, og at den højt ærede minister også havde en smule tendens vel knap så kraftig, til at gøre det. Det sker da heller ikke. Den hjælp, der blev givet sidste år, blev givet på grund af den ekstraordinært strenge vinter. Det var ikke en hjælp, der var givet nogen sinde tidligere, og det er jo en kendsgerning — det har man kunnet læse om i blad efter blad, og det har man kunnet få at vide hos brændselshand-

[Søren Andersen.]

lerne — at der er købt betydelig mindre brændsel i år end i fjor.

Det ærede medlem fru Ragnhild Andersen fremsatte den påstand, at der ikke er gjort noget for at ændre de gamles kår i landdistrikterne, og sagde, at de får stadig væk meget mindre dér, end de får i købstæderne og i København. Ja, ganske vist, men der er gjort et betydeligt arbejde — ikke mindst ved venstres indsats — for at udligne forskellen mellem kommunegrupperne, og der er sket udligning gentagne gange, sidst ved vedtagelsen af den folkepension, som begynder at træde i kraft den 1. april, og som vil være i fuld kraft den 1. oktober.

Det ærede medlem hr. Søren Olesen nævnte venstres stilling til folkepensionens mindstepæløb og kunne ikke forstå, at vi kunne være med til at give mindstepension til folk, som ikke er i trang. Det undrer mig, at det ærede medlem hr. Søren Olesen, der selv er pensioneret, ikke forstår pensionsprincippet, som er, at man skal have pension, uanset om der foreligger trang eller ej. Det er da også det, de gamle har ønsket. De har ønsket at komme bort fra den trangsbestemte ydelse, den trangsbedingede form for hjælp i deres alderdom. Jeg tror derfor ikke, det ærede medlem hr. Søren Olesen får ret meget for denne kritik.

Jeg har ikke set noget virkeligt bevis for, at de gamle i den givne situation får mindre end tidligere. Gjorde de det, forstår jeg ikke, at den højtærede socialminister ikke i tidligere år har stillet forslag om ekstra hjælp, men kun stillede forslag, da vi havde den strenge vinter i fjor. Dengang gik vi med glæde med til at give en sådan hjælp, men der skal jo være en ordentlig motivering for det, og for mig er der ingen tvivl om, at de gamle forstår, at man også må føle en vis ansvarlighed over for landets midler.

Johs. Christiansen: Det er spørgsmålet om, hvorvidt man kan sige, at rentemodtagerne stilles ringere i år, end de var stillet i fjor, der kalder mig herop. Jeg forstår, at det ærede medlem hr. Søren Andersen ikke kan rigtig forstå, at de skulle være ringere stillet; jeg synes ellers, det ligger i selve sagens natur.

Rentemodtagerne fik i fjor et tillæg —

man kalder det et brændselstillæg, man kunne også have givet det et andet navn, men man kalder det altså et brændselstillæg — og man argumenterer nu imod at give dem et sådant tillæg i år ud fra den ganske vist rigtige kendsgerning, at vinteren har været mildere i år end i fjor. Det er ubestrideligt. Vinteren er ganske vist ikke forbi endnu, men den har indtil nu været mildere, end den var i fjor. I den overgangsperiode, der er forløbet fra i fjor og til nu, har det imidlertid ikke med de prisstigninger, der ustandselig har fundet sted på de ting, som rentemodtagerne nu engang er nødt til at have for at opretholde livet, været afgørende, om man har skullet fylde et par skovfulde kul mere eller mindre på kakkelovnen; det afgørende har været, at pengene har slået dårligere til. Når man ifølge folkepensionsloven har erkendt, at satserne hidtil har været alt for små, forekommer det ærede medlem hr. Søren Andersens stilling mig lidt ejendommelig. Jeg tror, at det ærede medlem hr. Søren Andersen kunne gøre adskillige erfaringer, hvis han gik ud i de mange små hjem og så, hvor hårdt det kniber med at få pengene til at slå til, det være til brændsel som til alle de andre ting, der er nødvendige for livets opretholdelse for de pågældende mennesker.

Ragnhild Andersen: I anledning af det ærede medlem hr. Søren Andersens bemærkning om, at venstre går ind for, at de ældre ikke må stilles ringere i overgangstiden inden folkepensionen, end de hidtil har været, vil jeg blot lige konstatere, at de bliver stillet ringere, hvis ikke dette lovforslag vedtages i den skikkelse, som de to partier, socialdemokratiet og det radikale venstre, går ind for, hvorefter der skal gives en særlig ydelse på 45 kr. De bliver ringere stillet ikke alene ved at skulle undvære de 45 kr., men også fordi brændselspriserne i denne vinter er 1 kr. 15 øre højere pr. hl end sidste vinter.

Jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Søren Andersen: mener det ærede medlem virkelig, at nogle af de ældre ude i landkommunerne kan klare sig med 18 hl koks? Jeg synes, vi må have et svar på, hvorvidt det ærede medlem mener, at man kan klare sig med 18 hl koks, hvad enten man er

[Ragahild Andersen.]

rentemodtager, eller man ikke er det. Jeg tror ikke, det er gørligt.

Jeg vil også gerne have svar på et andet spørgsmål: mener det ærede medlem, at rentemodtagerne ud af 165 kr. i aldersrente kan få penge tilovers til indkøb af brændsel? Jeg tror det ikke; jeg tror, det næsten er umuligt. Men det må dog være motiveringen for holdbarheden og sagligheden i at afvise det beskedne beløb på 45 kr. Jeg vil gerne have besvaret disse to spørgsmål.

Så siger det ærede medlem, at venstre har gjort meget for at komme zonegrænserne til livs ved at få rettet på den skævhed, der ligger i forskellen på renten i de tre kommunegrupper. Jeg skal ikke bestride, at venstre sammen med folketingets øvrige partier har været med til at gennemføre den forbedring, der sker i kraft af folkepensionsloven, hvorefter rentemodtagerne ude i landkommunerne får den største forbedring. Men når man har konstateret, at beløbene for ægtepars vedkommende er graderet fra 400 kr. i København til 600 kr. i landkommunerne, må man jo til gengæld i sandhedens interesse bemærke, at venstre samtidig fik sat en stopper for, at det ikke blev 900 kr. til ægtepar og 600 kr. til enlige, således som forbedringen ville være blevet over en kortere periode, dersom det radikale venstres og socialdemokraternes forslag var blevet vedtaget. Det var jo de beløb, vi startede med ved første behandling, men venstre fik sat en stopper ved 600 kr., og det er meget beklageligt; vi må håbe, det bliver ændret.

Her er ved denne lejlighed en god anledning for venstre, forekommer det mig, til i den lange tid, der endnu er tilbage, før folkepensionen træder i kraft til 1. oktober, at vise, hvor meget den kærlighed er værd, som partiet venstre ynder at gøre sig til af, når det drejer sig om de ældre ude i landkommunerne. Mig forekommer den ikke meget værd, når man ikke kan gå med til, at de skal have 45 kr. i brændselshjælp.

Søren Olesen: Det ærede medlem hr. Søren Andersen mente, at jeg som tjeneste-

mand burde forstå det princip, at en pension ydes uanset trang eller ikke trang. Det princip kan jeg godt forstå; det går det ærede medlem måske ind for, det kan man jo se forskelligt på. Men jeg synes, det var rart at få at vide, om det er af sparsommelighedsgrunde, man fra venstres og de konservatives side tager afstand fra det foreliggende lovforslag. Hvis det er tilfældet, synes jeg, der kunne peges på andre steder, hvor det var mere berettiget at spare. Hvis derimod de to partier mener, at der ikke er trang til stede, er det en anden sag. Det troede jeg imidlertid man havde indrømmet der var, da man forbedrede grundbeløbene for de gamle med virkning dels fra 1. april og navnlig fra 1. oktober; når man har gjort det, troede jeg, det var, fordi man mente, der var trang til stede. Vi gav vor tilslutning hertil; på dette punkt var vi ikke uenige med de partier, der vedtog loven om folkepension, og jeg mener fremdeles, denne trang er til stede; det er derfor, vi kan gå med til dette lovforslag. Hvis man fra venstres side mener, at for fremtiden skal vi ikke mere bevilge penge, selv om der foreligger trang, ja, så er det et helt nyt princip, man er kommet ind på.

N. Chr. Christensen: Jeg skal ikke blande mig i ordførernes ordveksling om selve lovforslaget, men jeg finder anledning til at komme med en politisk bemærkning.

Jeg synes, det er ganske urimeligt, når der i denne sal er givet udtryk for, at venstre og de konservative nærmest har et asocialt sindelag over for de gamle i samfundet. Jeg finder, det er ganske urimeligt, at det ærede kommunistiske medlem prøver på at fremstille Danmark som et land, hvor folk i hundredtusindvis går og længes efter, at der skal komme nogen, der kan hjælpe dem, når det ærede medlem samtidig i sin hele ideologi repræsenterer synspunkter, der hører hjemme i lande, hvor noget sådant er tilfældet, hvor man — i modsætning til det ordnede, sociale samfund, vi har i Danmark — må gribe til revolter, fordi styret holder befolkningerne i den yderste nød og oven i købet gør det med tilslutning og sympati fra kommunismen i Danmark.

Jeg finder det helt urimeligt, at det ærede

[N. Chr. Christensen.]

medlem hr. Johs. Christiansen prøver på at give det udseende af, at det er andet end saglige synspunkter, der ligger til grund for venstres og de konservatives optræden i denne sag. For mit partis vedkommende kan jeg sige, at vi har så langt tilbage, som jeg har minder i dansk politik, prøvet på at medvirke til gennemførelse af en sociallovgivning her i landet, der kom de dårligst stillede, de gamle og de syge, til hjælp. I dag stiller man det op, som om de 45 kr., der her tilbydes i ekstra brændselshjælp, skulle betyde en kløft i den sociale opfattelse her i landet.

Jeg takker den højtærede socialminister for hans mådehold i denne sag, men jeg kan ikke bringe en lignende tak til det radikale venstres repræsentant. Jeg synes, at der fra radikal side gøres forsøg på en politisk udnyttelse, som ikke klæder dette høje ting og navnlig ikke de repræsentanter, der prøver at føre den frem.

Hvad er det, der er tale om? Situationen er den, at vi står foran et valg, og nu fremsættes der forslag om en særlig ydelse til rentemodtagere m. fl.; i motiveringen for dette forslag stiller man ydelsen i relation til den engangsydelse, vi vedtog i fjor, da vi havde den hårdeste vinter, vi kan huske herhjemme, en vinter, hvor brændslet bogstaveligt talt røg op gennem skorstenen lige så hurtigt, som det kom i kækkelovnen. Ud fra den givne motivering har vi ikke fundet forslaget rimeligt, men denne stilling har vi ikke taget ud fra et andet socialt synspunkt end det, vi før har haft, og derfor beder jeg om, at man ikke benytter denne sag til at skabe sociale kløfter, hverken inden for dette høje ting eller ude i vælgerbefolkningen.

Jeg tror, man undervurderer de gamle mennesker her i landet, hvis man tror, at deres stilling til partierne er afhængig af, hvorvidt man tilbyder dem 40 eller 45 kr. mere i tilskud. Jeg tror, at deres stilling udelukkende er afhængig af partiernes hele sociale holdning, og derfor henstiller jeg ud fra en rent politisk betragtning, at man holder disse ting ude fra denne diskussion. Vi har haft den rent saglige opfattelse, at den milde vinter ikke kunne begrunde et ekstraordinært brændselstillæg, men dermed er det da ikke givet, at vi har en anden

social indstilling over for hele dette problem, end vi har haft før.

Udvalgets ordfører (Hjortnæs): Det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen takkede socialministeren for hans mådehold ved forslaget om de 45 kr. Det har også været min opfattelse, at dette forslag sådan set var mådeligt. Jeg kan oplyse det ærede medlem om, at jeg har haft den glæde at tale for nogle tusind gamle mennesker i løbet af det sidste års tid, bl. a. nogle, der hører til i det ærede medlem hr. Søren Andersens valgkreds, og jeg tor, det vil blive vanskeligt for det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen at få de gamle til at erkende, at der ikke skulle være et sagligt grundlag for at stille de midler til rådighed, som der her er tale om. Jeg tror derimod, at de havde ventet, at der skulle komme ikke alene de 45 kr., men måske endda lidt mere.

Jeg gjorde også opmærksom på i min ordførertale, at der måske kunne blive tale om nogle overgangsvanskeligheder. Det har hidtil været sådan, at de ældre medborgere i august måned har fået penge til 18 hl koks — det har vel rundt regnet andraget en 275 kr. Nu får de jo ikke denne hjælp udbetalt for mere end 5 måneder, altså med et beløb på 115 kr. Men, vil man måske indvende, en del andre tillæg indregnes også med en tolvtedel, bl. a. beklædningshjælp og engangstillæg. Alligevel vil de være en hel del ringere stillet i august måned ved indkøb af de 18 hl koks, end de ville være ved at få det samlede brændselstillæg til rådighed, som de tidligere har haft. Derfor er der disse overgangsvanskeligheder. Og hvis man yderligere ville tage disse 45 kr. fra dem, forekommer det mig, at man gør disse overgangsvanskeligheder endnu større og, synes jeg, urimelige. Jeg kan ikke se anderledes på det, end at det var rigtigt, hvad jeg gjorde opmærksom på i mit første indlæg, at hvis man ikke udbetaler de 45 kr., giver man dem mindre i år, end man tidligere har gjort.

På baggrund af, at vi alle sammen har været enige om, at de ikke kunne klare sig, at de burde have en forhøjelse, og derfor gik ind for gennemførelse af loven om folkepension, forekommer det mig, at det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen indtager et mærkeligt standpunkt, og jeg tror, at det

[Hjortnæs.]

vil blive meget vanskeligt at få de ældre medborgere til at forstå dette standpunkt.

(Kort bemærkning).

Søren Andersen: Der er talt om udligning. Det er muligt, at de gamle i landkommunerne og i købstæderne endnu får for lidt, men det har vi desværre ikke kunnet få lejlighed til at konstatere. Jeg har gang på gang spurgt den højtærede minister, om man snart var færdig med og snart havde oversigt over de undersøgelser, som har været i gang gennem flere år. Vi har fået det svar, at sagen lå hos finansministeren. Men vi har som sagt ventet, og vi kan kun håbe på, at der i den kommende tid kan blive et så godt samarbejde mellem de to ministre, at vi kan få disse ting frem til en virkelig vurdering af, om forholdet er så godt, som det burde være.

Det ærede medlem hr. Søren Olesen spurgte, om vi her handlede ud fra sparsommelighedshensyn, og hertil vil jeg svare, at når en sag skal gennemføres, skal der være en virkelig motivering for den. Hvad de rent økonomiske forhold angår, er jeg villig til at indrømme, at de gamle på ingen måde har store kår, men desværre er der tusinder og atter tusinder af danske arbejdere, håndværkere og mindre landbrugere, der sandelig heller ikke har store kår.

(Kort bemærkning).

Johs. Christiansen: Det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen antydede, at grunden til den stilling, vi har taget til dette forslag, var et forsøg på at udnytte sagen politisk. Dette må jeg naturligvis på det bestemteste tilbagevise. Der foreligger det ganske normale, at socialministeren her i tinget har fremsat et lovforslag om at yde aldersrentemodtagerne et tillæg af den og den størrelse, efter at ministeren havde fundet, at et sådant forslag havde sin rimelighed. Dette forslag har det radikale venstre taget op til normal behandling, og vi har givet det vor tilslutning. Der er intet i dette, der har noget som helst med udnyttelse i politisk henseende at gøre.

I øvrigt må jeg måske gøre den bemærk-

ning til det ærede medlem, at den stilling, venstre har taget til dette spørgsmål, ikke egner sig som baggrund for moralske forelæsninger over for det radikale venstre.

(Kort bemærkning).

Ragnhild Andersen: Det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen er forarget over mine udtalelser om de to partiers afvisning af brændselhjælpen og siger, at det er urimeligt, at jeg betegner venstre og de konservative som asociale. Jeg har overhovedet ikke anvendt det ord i mit indlæg her fra talerstolen, det er en stor misforståelse af det ærede medlem. Hvad har jeg gjort? Jeg har påvist, hvor dårligt de gamle sidder i det, og har bragt et citat fra Berlingske Tidende om arbejdet i De samvirkende Menighedsplejer. Jeg kan godt forstå, at det har gjort et rystende indtryk på det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen. Og hvad har jeg så yderligere gjort? Jeg har indtrængende opfordret de to partier til at besinde sig. Ja men er det da ikke rimeligt, når man her fra talerstolen får sådanne oplysninger, som det ærede medlem fru Gertie Wandel sagde man ikke fik nok af i udvalget, at så må de to partier dog besinde sig? Jeg finder, det ville være rigtigst af dem.

Det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen siger, at 45 kr. løser ikke problemet for rentemodtagerne. Må jeg indskyde, at mit parti har foreslået et beløb svarende til 7 hl koks; vi mente ikke, at de 45 kr. var nok, og jeg skal gerne indrømme, at jeg ser hellere, at forslaget om de 7 hl bliver vedtaget. Men jeg ser dog i hvert fald, at noget må der gøres for at komme de ældre til hjælp.

For få dage siden talte biskop Fuglsang-Damgaard i radioen, og hvad sagde biskoppen? Han bad om at få gammelt tøj til vore nødstedte gamle. Gammelt tøj! Og her står man og taler om, at man har ikke råd til at give dem 45 kr. i brændselshjælp.

Jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Søren Andersen, hvorfor jeg ikke fik svar på mine spørgsmål: kan man ude i landkommunerne klare sig med 18 hl koks? Ja eller nej. Og kan man af de 165 kr.

[Ragnhild Andersen.]

i aldersrente få råd til køb af brændsel? Ja eller nej.

Det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen taler om, at man ikke skal skabe sociale kløfter. Jeg vil gerne sige til de to partier: pas på, for hvis der er nogen, der skaber sociale kløfter, er det jer selv; ingen andre er interesseret i, at vi ikke skulle være enige på disse områder; det er jer, det afhænger af; derfor besind jer, og stem for vort forslag om brændselshjælp til de gamle.

Formanden: Jeg gør opmærksom på, at forretningsordenen ikke tillader direkte tiltale.

Socialministeren (Strøm): Det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen fremsatte et par politiske bemærkninger, som han selv betegnede det. Jeg må måske gøre det samme.

Jeg var lykkelig over — og det tror jeg hovedparten af medlemmerne i det høje ting var — at det lykkedes at opnå enighed om gennemførelsen af folkepensioneringen. Når vi blev enige om denne store reform, havde jeg troet, at det ikke havde været særlig vanskeligt at blive enig om at give en lignende brændselshjælp, som vi gav sidste år — med et lille tillæg på grund af den prisstigning, der havde fundet sted — selv om det ikke er så koldt i år, som det var sidste år.

Ved første behandling af lovforslaget fik jeg også den opfattelse, at der var velvilje fra alle sider. Jeg forstår stadig væk ikke, at det beløb, der her er tale om, har sat venstre og de konservative i så stor bevægelse, at de ikke vil være med til at gennemføre lovforslaget; men det kan selvfølgelig være min fejl.

Når jeg altså skal fremsætte en politisk bemærkning til det, det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen sagde, bliver det simpelt hen et udtryk for min forundring over, at man ville medvirke til en sådan

virkelig forbedring, som folkepensionen er, men ikke vil medvirke til det, som vi foreslår her.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen spurgte mig, hvordan det gik med den undersøgelse, der finder sted med hensyn til zonegrænserne, hvad leveomkostningerne de forskellige steder angår. Det spørgsmål er, som jeg har gjort opmærksom på ved tidligere lejlighed, til undersøgelse i det statistiske departement, og jeg håber ligesom det ærede medlem på, at vi hurtigst muligt kan få en redegørelse derfra angående disse forhold.

(Kort bemærkning).

Søren Olesen: Jeg må nu forstå det ærede medlem hr. Søren Andersen sådan, at vel er der en trang til stede, men at der er småkårsfolk her i landet, af hensyn til hvem man ikke kan bevilge en sådan ekstra hjælp. Men så er det jo mærkeligt — det er på den baggrund, jeg siger det — at man mener, man ikke fremover behøver at tage dette sparsommelighedshensyn; dér kan man godt bevilge penge til folk, som ikke har det behov, men i øjeblikket kan man ikke bevilge til folk, som har det behov.

N. Chr. Christensen: Det glæder mig, at de bemærkninger, jeg tillod mig at fremsætte under denne debat, alligevel har virket med til at føre debatten ind på en noget anden bane end den, hvorpå den startede.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Hjortnæs, at han tager fejl, hvis han tror, at jeg i mine udtalelser takkede socialministeren for mådehold med hensyn til lovforslaget. Jeg takkede socialministeren for mådehold med hensyn til de politiske betragtninger i forbindelse med forslaget. Jeg tror ikke, det gavner nogen at prøve her at grave et skel mellem partierne. Jeg tror navnlig ikke, man skal tro, at man kan benytte et sådant skel ude i vælgerbefolkningen over for de gamle. Man

[N. Chr. Christensen.]

undervurderer dem, hvis man tror, at det er sådanne forhold, der medvirker til deres stillingtagen til dansk politik.

Det glæder mig, at det ærede medlem hr. Johs. Christiansen nu er kommet til den erkendelse, at der ikke lå nogen dyberegående politisk hensigt i de udtalelser og de angreb — ja, undskyld, at jeg bruger dette udtryk — der blev rettet imod venstre og forøvrigt også i den forbindelse imod det konservative folkeparti. Jeg skal ikke uddybe denne debat mere, men vil blot sige, at når vi har sagt nej på dette område, som vi også bliver nødt til at sige nej på andre områder, er det, fordi vi mener, at det høje ting også bliver nødt til at tage hensyn til de omkostninger, som staten kan pålægge sine borgere.

(Kort bemærkning).

Søren Andersen: Jeg takker den højtærede minister for udtalelsen om, at undersøgelserne angående omkostningsniveauet snart er i orden. Men hvorfor, højtærede minister, har det været så længe? Hvorfor ser det ud, som om der har været manglende samarbejde mellem den højtærede finansminister og den højtærede socialminister? Man må jo nemlig forstå det således, at denne tælling, denne opgørelse sorterer under den højtærede ministers kollega. Hvis disse undersøgelser viser, at de gamle ude i landkommunerne og købstadkommunerne får for lidt i forhold til dem i København, vil vi, som vi gang på gang har sagt, til enhver tid være hjemme, således at dette forhold kan rettes. Jeg beklager, at det har taget den højtærede minister så lang tid at få disse ting frem, så der ikke har været mulighed for at få klarhed over, om de gamle virkelig får den ydelse, de har ret til.

(Kort bemærkning).

Johs. Christiansen: Jeg ønsker at gøre den korte bemærkning til det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen, at for så vidt det er mig og mit parti, han sigter til med bemærkningen om, at vi vil udnytte tingene politisk og vil sætte et særligt stempel på partiet venstre, så melder vi hus forbi. Jeg har ikke med mine udtalelser antydnet noget sådant, men må jeg tilføje, at hvis

der endelig skulle efterlade sig det indtryk hos det ærede medlem, at et sådant stempel vil kunne anvendes, så tror jeg, det ærede medlem og hans parti kan takke sig selv for det.

Socialministeren (Strøm): Det ærede medlem hr. Søren Andersen spurgte igen, hvordan det kan være, at det har taget så lang tid med de undersøgelser, der finder sted. Nu er det jo temmelig store undersøgelser, der her er tale om, undersøgelser, der ikke alene vedrører alders- og invaliderentemodtagere, men også andre befolkningsgrupper. Jeg håber derfor, at de undersøgelser, der finder sted angående leveforholdene, fremskyndes så meget som muligt. Jeg er mindst lige så interesseret deri som det ærede medlem, og jeg håber, at vi, når den tid kommer, da resultatet af disse undersøgelser foreligger, kan enes om de foranstaltninger, der da eventuelt skal foretages.

(Kort bemærkning).

Ragnhild Andersen: Såvel det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen som det ærede medlem hr. Søren Andersen har været heroppe endnu en gang. Jeg beklager, at de ærede medlemmer ikke har sagt lige ud, at de har ændret deres synspunkter med hensyn til brændselhjælpen. Det havde efter denne debat, synes jeg, været at håbe og især at ønske.

Det ærede medlem hr. Søren Andersen har stadig ikke besvaret de to spørgsmål, og hvorfor må vi ikke få svar på dem? Kan de gamle ude i landkommunerne klare sig med de 18 hl koks? Kan de gamle få noget tilovers af de 165 kr. til alle udgifter til indkøb af brændsel? Hvis de ikke kan det, er de jo så ringe stillet, som de vel kan være. Hvis man ikke vil gennemføre den brændselshjælp til rentemodtagerne, som her foreslås, må det konstateres og siges herfra i dag, at de to partier, som afviser det, går ind for i denne vinter at stille rentemodtagerne og de enlige mødre betydeligt ringere, end de var stillet sidste vinter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om et særligt brændsels-

tillæg til alders- og invaliderentemodtagere m. fl. [af Ragnhild Andersen m. fl.].

§ 1

forkastedes med 112 stemmer mod 7; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

§§ 2-4 betragtedes som

forkastet efter forkastelsen af § 1.

Hermed var lovforslaget bortfaldet.

Derpå foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentemodtagere.

Lovforslagets §§ 1-4 og dets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet [af Thisted Knudsen m. fl.].

(Første behandling findes i tidenden sp. 1503, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 191).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (*Thisted Knudsen*):

For så vidt angår udvalgets arbejde, skal jeg tillade mig at henvise til den omdelte betænkning. Som det fremgår af denne betænkning, resulterede forhandlingerne i det nedsatte udvalg i, at den højtærede indenrigsminister stillede et ændringsforslag til det af mig med flere på mit partis vegne

fremstillede forslag; efter dette ændringsforslag forhøjes statens tilskud til kommunerne til nedbringelse af sygehusudgifterne fra de nuværende 16 kr. 90 øre pr. indbygger til 20 kr. og tilskuddet pr. sygedag fra de nuværende 9 kr. til 10 kr. Dette ændringsforslag betyder, så vidt jeg kan skønne, en forhøjelse af statens tilskud til kommunerne til nedbringelse af sygehusudgifterne med et beløb af 22—24 mill. kr. om året, hvoraf amtskommunerne formentlig vil erholde ca. 10 mill. kr. Det af ministeren stillede ændringsforslag er tiltrådt af alle i udvalget, og udvalget indstiller herefter med denne ændring lovforslaget til vedtagelse her i tinget.

Det må herefter være mig tilladt som venstres ordfører at knytte nogle enkelte bemærkninger til lovforslaget. Først vil jeg gerne takke den højtærede indenrigsminister for den imødekommenhed, som er udvist over for de synspunkter, som vi i denne sag har gjort gældende. Da vi fremsatte vort forslag i december måned, havde vi det for øje, at den amtskommunale beskatning i adskillige amter ville stige betydeligt på grund af den forholdsvis store vækst i sygehusudgifterne. Det var derfor for os magtpåliggende at få bragt klarhed over statens stilling til sygehusudgifterne, inden amtskommunerne og købstadkommunerne endeligt vedtog deres budgetter. Dette er lykkedes med det ændringsforslag, der foreligger her i dag. Det var også en forudsætning for mit parti, at ikke mindst amtskommunerne virkelig ville gøre brug af et forøget tilskud til at få de alt for store amtskommunale skatter nedsat, ikke mindst til at tage toppen af den stigning af disse skatter, der hidrørte fra sygehusudgifterne. Det er mit håb, at amtskommunerne vil følge denne linje ved den endelige stillingtagen til budgetterne i løbet af marts måned.

Jeg så for nogen tid siden i nogle dagblade, at dette forslag skulle være resultatet af et forlig mellem regeringen på den ene side og det radikale venstre på den anden side. Jeg måtte opfatte situationen således, at hvis det havde været tilfældet, havde man i hvert fald følt sig foranlediget til at give mig som formand for udvalget meddelelse om, at et sådant forlig virkelig var sluttet. Da jeg ikke har modtaget